

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T
Datum: 29. januar 2009.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

V. d. sekretara: g. John Hocking

Odluka od: 29. januara 2009.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNO

**ODLUKA O UVRŠTAVANJU U SPIS DOKUMENATA PREDOČENIH PUTEM
VEŠTAKA VIŠNJE BILIĆ I ANNE-MARIJE RADIĆ**

Tužilaštvo

g. Daryl Mundis
gđa Christine Dahl

Optuženi

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. **PRETRESNO VEĆE III** (dalje u tekstu: Pretresno veće) Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rešava po zahtevu tužilaštva da na svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter (dalje u tekstu: Spisak dokaznih predmeta) doda 31 dokument i da se u spis uvrste dokumenti predočeni tokom svedočenja Višnje Bilić i Anne-Marije Radić 18. i 19. novembra, odnosno 20. novembra 2008. godine.

II. ISTORIJSKI POSTUPAK

2. Dana 16. juna 2009. godine Pretresno veće je odobrilo zahtev tužilaštva da na Spisak svedoka tužilaštva na osnovu pravila 65ter umesto Ivana Grujića uvrsti Višnju Bilić i Annu-Mariju Radić kao imenovane veštace u vezi s pitanjima postupaka ekshumacije i identifikacije u Hrvatskoj, odnosno pitanjem raseljenih lica i izbeglica, ali je donošenje odluke o tome da li ta dva svedoka ispunjavaju uslove da budu veštaci odgodilo do prijema njihovih izveštaja.¹

3. Dana 13. novembra 2008. godine, nakon što je primilo izveštaj i biografiju Višnje Bilić,² Pretresno veće ju je proglasilo kvalifikovanom za veštaka u skladu s pravilom 94bis Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik) kad je reč o postupcima ekshumacije i identifikacije u Hrvatskoj i odobrilo tužilaštvu da njen izveštaj, zajedno s prapratnim dokumentima, doda na Spisak dokaznih predmeta tužilaštva.³ Međutim, Pretresno veće je odgodilo donošenje odluke o dodavanju na Spisak dokaznih predmeta 31 upitnika o nestalim licima u vezi s licima navedenim u Dodatku III Optužnici do prijema njihovog prevoda na engleski jezik.⁴

¹ Odluka po zahtevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak svedoka i spisak dokaznih predmeta, 16. jun 2008. godine, par. 21-22.

² Podnesak kojim tužilaštvo, na osnovu pravila 94bis, dostavlja izveštaj gđe Višnje Bilić i Zahtev za odobrenje za izmenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 3. novembar 2008. godine.

³ Odluka u vezi s kvalifikovanošću gđe Višnje Bilić kao veštaka i zahtevom tužilaštva za odobrenje da izmeni spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 13. novembar 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s kvalifikovanošću Višnje Bilić), par. 16.

⁴ *Ibid.*

Prevod

4. Dana 18. novembra 2008. godine, nakon što je primilo izveštaj i biografiju Anne-Marije Radić,⁵ Pretresno veće ju je proglasilo kvalifikovanom za veštaka u skladu s pravilom 94bis kad je reč o raseljenim licima i izbeglicama, i odobrilo tužilaštvu da njen izveštaj i proratne dokumente doda na Spisak dokaznih predmeta.⁶

5. U odlukama od 13. i 18. novembra 2008. godine Pretresno veće je izjavilo da će odluke o uvrštavanju u spis izveštaja veštaka i proratnih dokumenata doneti u svetlu iskaza Višnje Bilić, odnosno Anne-Marije Radić.⁷

6. Pretresno veće je saslušalo Višnju Bilić 18. i 19. novembra 2008. godine,⁸ a Annu-Mariju Radić 20. novembra 2008. godine.⁹

III. MERODAVNO PRAVO

7. Pretresno veće može odobriti zahtev za izmenu spiska dokaznih predmeta tužilaštva na osnovu pravila 65ter ako se uveri da je u interesu pravde da to učini.¹⁰ Imajući u vidu pravo optuženog na pravično i ekspeditivno suđenje i pravo da mu se omoguće adekvatno vreme i uslovi za pripremanje odbrane, Pretresno veće mora obezbediti da optuženom zbog tog dodavanja ne bude naneta nikakva šteta.¹¹ Pretresno veće može takođe uzeti u obzir dodatne kriterijume, uključujući to da li su predloženi dokazi *prima facie* relevantni i imaju li dokaznu

⁵ Obaveštenje tužilaštva o obelodanjivanju izveštaja veštaka Anne-Marije Radić na osnovu pravila 94bis i Zahtev za odobrenje da izmeni spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 17. novembar 2008. godine (datiran 14. novembra 2008).

⁶ Original na francuskom nosi naslov *Décision sur le statut d'expert d'Anna-Maria Radić et sur l'ajout de son rapport et des documents y ayant trait sur sa liste 65ter* /Odluka o statusu veštaka Anne-Marije Radić i o dodavanju njenog izveštaja i s njim povezanih dokumenata na spisak na osnovu pravila 65ter/, 18. novembar 2008. godine (dalje u tekstu: Odluka u vezi s kvalifikovanošću Anne-Marije Radić), str. 2; vidi i pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11795.

⁷ Vidi Odluku u vezi s kvalifikovanošću Višnje Bilić, par. 16; Odluku u vezi s kvalifikovanošću Anne-Marije Radić, str. 2.

⁸ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11769-11854; pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11855-11893.

⁹ Pretres od 20. novembra 2008. godine, T. 11958-12051.

¹⁰ *Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića*, predmet br. IT-03-69-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za odobrenje da izmeni svoj spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, 8. maj 2008. godine, poverljivo, par. 5.

¹¹ *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje za dodavanje i povlačenje svjedoka sa spiska svjedoka na osnovu pravila 65ter, poverljivo, 3. oktobar 2007. godine, par. 10.

Prevod

vrednost za optužbe protiv nekog optuženog i da li je pokazan valjan razlog za izmenu spiska dokaznih predmeta.¹²

8. Pored toga, svi postupci vezani za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta moraju se voditi u skladu s pravilom 89 Pravilnika i uz pridržavanje smernica za izvođenje dokaza i ponašanje strana u postupku tokom suđenja, iznetih u Dodatku Naloga od 15. novembra 2007. godine (dalje u tekstu: Smernice).

9. Pretresno veće podseća na suštinsku razliku između pravne prihvatljivosti dokumentarnih dokaza i težine koja će im biti pridana u svetlu celokupnog spisa.¹³ Naravno, u ovoj fazi postupka Veće ne mora da izvrši konačnu ocenu relevantnosti, pouzdanosti i dokazne vrednosti dokaza. Ta ocena se vrši na kraju suđenja, u svetlu svih dokaza koji su uvršteni u dokazni spis, kako tužilaštva, tako i odbrane.¹⁴

IV. DISKUSIJA

A. Dodavanje 31 upitnika o nestalim licima na Spisak dokaznih predmeta

10. Pretresno veće podseća da je odlukom od 13. novembra 2008. godine odgodilo donošenje odluke o dodavanju na Spisak dokaznih predmeta 31 upitnika o nestalim licima u vezi s licima navedenim kao žrtve s Ovcare u Dodatku III Optužnice do prijema njihovog prevoda na engleski jezik.¹⁵ Višnja Bilić je tokom svedočenja identifikovala taj 31 dokument kao zvanične upitnike o nestalim licima iz arhive hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.¹⁶ Tokom pretresa 18. novembra 2008. godine tužilaštvo je izjavilo da su svi osim jednog od tog 31 dokumenta prevedeni na engleski i podnelo je zahtev za njihovo uvrštavanje u dokazni spis.¹⁷

¹² *Tužilac protiv Vujadina Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za odobrenje da izmijeni spisak svjedoka na osnovu pravila 65ter i spisak dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, poverljivo, 6. decembar 2006. godine, str. 7.

¹³ Smernice, Dodatak, par. 2.

¹⁴ *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka o uvrštavanju u spis dokumentarnih dokaza tužilaštva, 5. oktobar 2007. godine, str. 7.

¹⁵ Vidi par. 3. gore.

¹⁶ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11811.

¹⁷ *Ibid.*

Prevod

11. Pretresno veće primećuje da se optuženi tokom pretresa 18. novembra 2008. godine nije konkretno bavio pitanjem dodavanja na Spisak dokaznih predmeta tog 31 upitnika o nestalim licima, ali da se jeste složio s njihovim uvrštavanjem u dokazni spis.¹⁸

12. Pretresno veće primećuje da taj neprevedeni dokument koji je navelo tužilaštvo, označen brojem 7389 na osnovu pravila 65ter, tokom pretresa zapisnički evidentiran pod brojem P630 do prijema njegovog prevoda na engleski¹⁹ -- koji Pretresno veće još čeka. Pretresno veće dalje primećuje da nema prevod na engleski dokumenta označenog brojem 7402 na osnovu pravila 65ter. Štaviše, Pretresno veće primećuje da postoji nepodudarnost između informacija iz upitnika o nestalom licu označenog brojem 7390 na osnovu pravila 65ter i informacija iz Dodatka III Optužnice, utoliko što se ime i godina rođenja lica na koje se odnosi upitnik o nestalom licu (Mufat Omerović, rođen 29. novembra 1963) razlikuju od informacija iz Dodatka III Optužnice (Mersad Omerović, rođen 1970).²⁰

13. Pretresno veće primećuje da je, osim tri dokumenta koji su gore eksplicitno navedeni – označenih brojevima 7389 (zapisnički evidentiran kao P630), 7402 i 7390 na osnovu pravila 65ter – preostalih 28 upitnika o nestalim licima (dalje u tekstu: 28 upitnika o nestalim licima) dostavljeno na engleskom i da odgovaraju spisku žrtava koji je tužilaštvo navelo u Dodatku III Optužnici. Pretresno veće stoga odobrava tužilaštvu da doda 28 upitnika o nestalim licima na Spisak dokaznih predmeta.²¹

14. Pretresno veće dalje odgađa donošenje svoje odluke u vezi s dokumentima označenim brojevima 7389 (zapisnički evidentiran kao P630) i 7402 na osnovu pravila 65ter do prijema njihovog prevoda na engleski jezik. Uz to, s obzirom na to da tužilaštvo nije pokazalo relevantnost dokumenta označenog brojem 7390 na osnovu pravila 65ter, Pretresno veće odbija zahtev da se on doda na Spisak dokaznih predmeta.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11813.

²⁰ Uporedi broj 730 na osnovu pravila 65ter (upitnik o nestalom licu za Mufata Omerovića, rođenog 29. novembra 1963) s Dodatkom III, str. 13 (gde se navodi da je jedna od žrtava na Ovčari bio Mersad Omerović, rođen 1970).

²¹ Dokumenti označeni sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 7382-7388, 7391-7401 i 7403-7412.

Prevod

B. Uvrštavanje u dokazni spis koje je traženo tokom svedočenja Višnje Bilić

15. Tokom svedočenja Višnje Bilić tužilaštvo je konkretno tražilo da se u dokazni spis uvrste dokumenti označeni sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter:²² 2004,²³ 2008,²⁴ 2009,²⁵ 2010,²⁶ 2012,²⁷ 2013,²⁸ 2016,²⁹ 2017,³⁰ 7278,³¹ 7357,³² 7360,³³ 7361,³⁴ 7362,³⁵ 7363,³⁶ 7369,³⁷ 7373,³⁸ 7374,³⁹ 7375,⁴⁰ 7379,⁴¹ 7381,⁴² od 7382 do 7412,⁴³ 7413⁴⁴ i 7414.⁴⁵ Tužilaštvo je takođe tražilo da se u dokazni spis uvrste svi dodaci uz izveštaj Višnje Bilić, mada nije konkretno navelo njihove brojeve na osnovu pravila 65ter.⁴⁶

16. Optuženi je osporio pouzdanost izveštaja veštaka Višnje Bilić, kao i propratnih dokumenata.⁴⁷ Međutim, optuženi je izjavio da se ne protivi tome da se u dokazni spis uvrste

²² Vidi pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11811-11813; pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11892.

²³ Podaci o traženoj osobi za Krunoslava Golca.

²⁴ Podaci o traženoj osobi za Đuru Služanovića.

²⁵ Podaci o traženoj osobi za Nikolu Mihaljevića.

²⁶ Podaci o traženoj osobi za Renča Matouška.

²⁷ Podaci o traženoj osobi za Marka Ribičića.

²⁸ Podaci o traženoj osobi za Branka Jovanovića.

²⁹ Podaci o traženoj osobi za Zdravka Vladislavljevića.

³⁰ Podaci o traženoj osobi za Karla Crka.

³¹ Životopis Višnje Bilić.

³² Uzorak upitnika za nestale osobe Komisije za zatočene i nestale.

³³ Ekshumirani i identifikirani posmrtni ostaci prema županijama.

³⁴ Analiza podataka o nestalim osobama (1.076), prikaz stanja evidencija na dan 1. srpnja 2008. godine.

³⁵ Analiza podataka o ekshumiranim i identifikiranim posmrtnim ostacima, prikaz stanja evidencija na dan 1. srpnja 2008. godine.

³⁶ Analiza podataka o zatočenicima (7.666), Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

³⁷ Podaci o nestalim osobama u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

³⁸ Popis identifikiranih osoba čiji su posmrtni ostaci ekshumirani iz masovne grobnice na Ovčari (193) stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008. godine.

³⁹ Analiza Dodatka III Optužnice (265 osoba).

⁴⁰ Popis identifikiranih osoba ekshumiranih iz masovne grobnice na Ovčari (190), koji se navode u Dodatku III Optužnice - stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008. godine.

⁴¹ Popis identifikiranih osoba ekshumiranih iz masovne grobnice na Ovčari (3), koji se navode u Dodatku III Optužnice - stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008. godine.

⁴² Analiza popisa žrtava iz Dodatka IV Optužnice - stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008. godine.

⁴³ Ti dokumenti su 31 upitnik o nestalim licima u vezi s licima navedenim u Dodatku III Optužnici, u vezi s čijim dodavanjem na Spisak dokaznih predmeta je Pretresno veće odgodilo donošenje odluke do prijema njihovog preвода na engleski. Vidi Odluku o kvalifikovanosti Višnje Bilić, par. 16.

⁴⁴ Pismo upućeno Višnji Bilić u kojem se traži izveštaj o zatočenima i nestalima.

⁴⁵ Izveštaj Višnje Bilić.

⁴⁶ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11812-11813.

⁴⁷ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11776; pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11871-11873.

Prevod

dokumenti označeni brojevima od 7382 do 7412 na osnovu pravila 65ter – to jest, 31 upitnik o nestalim licima vezan za lica navedena u Dodatku III Optužnici.⁴⁸

1. Uvrštavanje u spis izveštaja veštaka Višnje Bilić

17. Tužilaštvo je tražilo da se u dokazni spis uvrsti izveštaj veštaka Višnje Bilić⁴⁹ zajedno s njenom biografijom⁵⁰ i dopisom tužilaštva od 11. jula 2008. godine kojim je traženo da se sastavi izveštaj.⁵¹

18. Pretresno veće podseća da je optuženi uložio prigovor na izveštaj veštaka Višnje Bilić na osnovu toga što ona nije imala nesmetan pristup svim arhivama hrvatskih vlasti i što njen izveštaj stoga sadrži nekompletne informacije.⁵² Međutim, Višnja Bilić je izjavila da je imala potpun pristup delovima arhiva koji su relevantni za njen izveštaj veštaka.⁵³ Uz to, što se tiče prigovora optuženog u vezi s nepristrasnošću Višnje Bilić,⁵⁴ Pretresno veće podseća da nepristrasnost svedoka koji je pozvan kao veštak utiče na ocenu iskaza, a ne na njegovu prihvatljivost.⁵⁵

19. Pretresno veće napominje da je Višnja Bilić posvedočila da je informacije iz svog izveštaja veštaka prikupljala nezavisno od bilo kojeg svog nadređenog i da se one temelje na njenim sopstvenim direktnim ličnim saznanjima.⁵⁶ Konkretno, ona je izjavila da je svoj izveštaj veštaka sastavila koristeći dokumente iz arhive Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti koji su joj bili na raspolaganju od 1. jula 2008. godine, naime podatke o ekshumacijama u Hrvatskoj i upitnike o nestalim licima.⁵⁷ Pretresno veće primećuje

⁴⁸ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11811.

⁴⁹ Broj 7414 na osnovu pravila 65ter.

⁵⁰ Broj 7278 na osnovu pravila 65ter.

⁵¹ Broj 7413 na osnovu pravila 65ter. Vidi pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11777-11780; 11810.

⁵² Pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11871, 11878.

⁵³ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11776; pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11871-11873.

⁵⁴ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11819, 11839-11846, 11850-11851.

⁵⁵ Poverljiva Odluka o prihvatanju dokaza predloženih tokom svedočenja Reynauda Theunensa, original na francuskom od 24. aprila 2008. godine, par. 16.

⁵⁶ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11841.

⁵⁷ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11778-11779, 11837-11841; Pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11887-11892.

Prevod

da je izvještaj veštaka Višnje Bilić primereno ograničen na domen njene stručnosti i da je posebno navela izvore i metode koje je koristila pri njegovom sastavljanju.⁵⁸

20. U svetlu gorenavedenog, Pretresno veće smatra da je izvještaj veštaka Višnje Bilić dovoljno pouzdan i relevantan da bi bio uvršten u dokazni spis. Slično tome, zbog celovitosti u dokazni spis zajedno s izvještajem veštaka treba uvrstiti i biografiju Višnje Bilić i dopis kojim je tražen njen izvještaj veštaka. Shodno tome, sekretar tim dokumentima treba da dodeli brojeve dokaznih predmeta.

2. Uvrštavanje u spis dodataka uz izvještaj veštaka Višnje Bilić

21. Dodaci uz izvještaj veštaka Višnje Bilić, označeni brojevima od 7348 do 7381 na osnovu pravila 65ter,⁵⁹ mogu se svrstati u četiri opšte kategorije: (i) ukazi i odluke hrvatske vlade kojima su regulisana pitanja hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti;⁶⁰ (ii) neispunjeni uzorci upitnika o nestalim licima;⁶¹ (iii) podaci i analiza u vezi s ekshumacijama i nestalim licima u Hrvatskoj na kojima se temelje zaključci iz izvještaja veštaka Višnje Bilić;⁶² i (iv) poređenje podataka iznetih u izvještaju veštaka Višnje Bilić i spiskova žrtava koje je tužilaštvo navelo u dodacima III i IV optužnice.⁶³

22. Pretresno veće primećuje da su dokumenti iz kategorija (i) i (ii) zvanični ukazi vlade kojima je posebno definisana organizaciona struktura hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, odnosno uzorci upitnika o nestalim licima kao osnov za rad tog Ministarstva.

23. Pretresno veće primećuje da se dokumenti iz kategorija (iii) sastoje iz podataka na kojima se temelje zaključci iz izvještaja veštaka Višnje Bilić, uključujući broj i lokacije

⁵⁸ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11777-11810-11837-11841; Pretres od 19. novembra 2008. godine, T. 11887-11892.

⁵⁹ Vidi Podnesak kojim tužilaštvo, na osnovu pravila 94bis, dostavlja izvještaj gđe Višnje Bilić i Zahtev za odobrenje za izmenu spiska dokaznih predmeta na osnovu pravila 65ter, Dodaci C i D, 3. novembar 2008. godine.

⁶⁰ Vidi dokumente označene sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 7348, 7349, 7350, 7351, 7352, 7353, 7354, 7355, 7356.

⁶¹ Vidi dokumente označene sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 7357, 7358.

⁶² Vidi dokumente označene sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 7359, 7360, 7361, 7362, 7363, 7364, 7365, 7366, 7367, 7368, 7369, 7370, 7371, 7372 i 7373.

⁶³ Vidi dokumente označene sledećim brojevima na osnovu pravila 65ter: 7374, 7375, 7376, 7377, 7378, 7379, 7380, 7381.

Prevod

identifikovanih masovnih grobnica i informacije o nestalim licima razvrstane, između ostalog, prema statusu, polu, starosti i nacionalnosti. Pretresno veće primećuje da je Višnja Bilić tokom svedočenja opširno govorila o izvesnom broju tih dokumenata i da je dovoljno detaljno opisala metodologiju prikupljanja tih informacija kako bi potvrdila njihovu pouzdanost.⁶⁴

24. Dokumenti iz kategorije (iv) sadrže pojedinosti o preklapanjima u vezi s licima o kojima postoje informacije u hrvatskom Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i onima koja su navedena u dodacima III i IV Optužnice. Kao što je navedeno gore u tekstu, Pretresno veće smatra da podaci izneti u izveštaju veštaka Višnje Bilić sadrže dovoljno indicija pouzdanosti i zaključuje da je uporedna analiza njega i spiskova žrtava iz dodataka III i IV Optužnice relevantna.

25. U svetlu gorenavedenog, Pretresno veće smatra da su dodaci uz izveštaj veštaka Višnje Bilić dovoljno pouzdani da bi bili uvršteni u dokazni spis i upućuje sekretara da im dodeli brojeve dokaznih predmeta.

3 Uvrštavanje u spis šest upitnika o nestalim licima iz Dodatka IV Optužnici

26. Tužilaštvo je tražilo da se u dokazni spis uvrsti šest upitnika o nestalim licima, uključujući izveštaje o ekshumaciji tih lica, iz arhive hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, označeni brojevima 2004,⁶⁵ 2008,⁶⁶ 2009,⁶⁷ 2010,⁶⁸ 2016⁶⁹ i 2017⁷⁰ na osnovu pravila 65ter. Tokom svedočenja Višnja Bilić je posvedočila da imena šest lica za koja su podneti ti upitnici odgovaraju imenima šest žrtava iz "Veleprometa" navedenih u Dodatku IV Optužnici.⁷¹ Pretresno veće smatra da su tih šest upitnika o nestalim licima dovoljno pouzdani i relevantni da bi bili uvršteni u dokazni spis i upućuje sekretara da im dodeli brojeve dokaznih predmeta.

⁶⁴ Vidi, na primer, pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11777-11810.

⁶⁵ Podaci o traženoj osobi za Krunoslava Golca.

⁶⁶ Podaci o traženoj osobi za Đuru Sluganovića.

⁶⁷ Podaci o traženoj osobi za Nikolu Mihaljevića.

⁶⁸ Podaci o traženoj osobi za Renéa Matouška.

⁶⁹ Podaci o traženoj osobi za Zdravka Vladisavljevića.

⁷⁰ Podaci o traženoj osobi za Karla Crka.

⁷¹ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11809/11810. Upoređi Dodatak izveštaju veštaka Višnje Bilić označen brojem 7381 na osnovu pravila 65ter, "Analiza popisa žrtava iz Dodatka IV Optužnice - stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008.godine" s Dodatkom IV Optužnici.

Prevod

4. Uvrštavanje u spis upitnika o nestalim licima za lica navedena u Dodatku IIIOptužnici

27. Tužilaštvo je takođe tražilo da se u dokazni spis uvrste dva upitnika o nestalim licima iz arhive hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, označeni brojevima 2012⁷² i 2013⁷³ na osnovu pravila 65ter. Mada ta dva upitnika o nestalim licima ne sadrže izveštaje o ekshumaciji, Višnja Bilić je tokom svedočenja izjavila da imena dva lica za koja su podneti ti upitnici odgovaraju imenima dve žrtve s Ovčare, navedene u Dodatku III Optužnice.⁷⁴ Pretresno veće smatra da su ta dva upitnika o nestalim licima dovoljno pouzdana i relevantna da bi bili uvršteni u dokazni spis i upućuje sekretara da im dodeli brojeve dokaznih predmeta.

5. Uvrštavanje u spis 31 dodatnog upitnika o nestalim licima navedenim u Dodatku IIIOptužnici

28. Kao što je navedeno gore u tekstu, tužilaštvo je takođe tražilo da se u dokazni spis uvrsti 31 upitnik o nestalim licima – s brojevima od 7382 do 7412 na osnovu pravila 65ter – iz arhive hrvatskog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, u vezi s licima koja su u Dodatku III navedena kao žrtve s Ovčare. Međutim, u svetlu svojih ranijih zaključaka, opisanih u paragrafima 13 i 14 gore, Pretresno veće smatra da je potrebno rešavati samo zahtev za uvrštavanje u dokazni spis 28 upitnika o nestalim licima.

29. Pretresno veće podseća da je optuženi tokom pretresa 18. novembra 2008. godine prihvatio da se u dokazni spis uvrsti 28 upitnika o nestalim licima.⁷⁵

30. Pretresno veće napominje da je Višnja Bilić identifikovala tih 28 upitnika o nestalim licima kao zvanične dokumente o nestalim licima.⁷⁶ Pretresno veće dalje napominje da su tih

⁷² Podaci o traženoj osobi za Marka Ribičića.

⁷³ Podaci o nestaloj osobi za Branka Jovanovića.

⁷⁴ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11306-11811. Uporedi Dodatak izveštaju veštaka Višnje Bilić označen brojem 7375 na osnovu pravila 65ter, "Popis identificiranih osoba ekshumiranih iz masovne grobnice na Ovčari (190), koji se navode u Dodatku III Optužnice – Stanje evidencije na dan 1. srpnja 2008. godine" s Dodatkom III Optužnici.

⁷⁵ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11811.

⁷⁶ Pretres od 18. novembra 2008. godine, T. 11811.

Prevod

28 upitnika o nestalim licima prevedeni na engleski i da sadrže informacije koje odgovaraju imenima i godinama rođenja žrtava koje je tužilaštvo navelo u Dodatku III Optužnici.

31. U svjetlu gornavedenog, Pretresno veće smatra da su 28 upitnika o nestalim licima dovoljno pouzdani i relevantni da bi bili uvršteni u dokazni spis i upućuje sekretara da im dodeli brojeve dokaznih predmeta.⁷⁷

C. Uvrštavanje u dokazni spis traženo tokom svedočenja Anne-Marije Radić

32. Tokom svedočenja Anne-Marije Radić tužilaštvo je tražilo da se uvrsti u spis njen izveštaj veštaka, uključujući propratne dodatke, označen brojem 7415 na osnovu pravila 65ter. Pretresno veće je tokom pretresa 20. novembra 2008. godine odgodilo donošenje odluke o uvrštavanju u spis tog dokumenta i zapisnički ga evidentiralo pod brojem P632.⁷⁸

33. Pretresno veće podseća da se izveštaj veštaka Anne-Marije Radić tiče pitanja raseljenih lica i izbeglica u Hrvatskoj i da su tokom njegovog sastavljanja korišćene informacije koje su joj bile na raspolaganju kao upravnici Ureda za područja posebne državne skrbi (bivša Uprava za prognanike, povratnike i izbjeglice) pri hrvatskom Ministarstvu regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva. Pored toga, uz njen izveštaj veštaka priloženo je 11 tabela s podacima i izvorima na kojima se temelje analize iz izveštaja.

34. Pretresno veće podseća da je optuženi osporio nepristrasnost izveštaja veštaka Anne-Marije Radić u svjetlu toga što ju je hrvatska vlada postavila nakon što je tužilaštvo tražilo izveštaj veštaka u vezi s pitanjem raseljenih lica i izbeglica.⁷⁹ Međutim, Pretresno veće ponovo ističe da prigovori na nepristrasnost svedoka koji su pozvani kao veštaci utiču na ocenu dokaza, a ne na njihovu prihvatljivost.⁸⁰ Pored toga, Anna-Maria Radić je izjavila da je samostalno sačinila svoj izveštaj veštaka i opisala je metodologiju i izvore korišćene tokom njegovog sastavljanja.⁸¹

⁷⁷ Dokumenti označeni brojevima 7382-7388, 7391-7401 i 7403-7412 na osnovu pravila 65ter.

⁷⁸ Pretres od 20. novembra 2008. godine, T. 11969.

⁷⁹ Pretres od 20. novembra 2008. godine, T. 11999.

⁸⁰ Poverljiva Odluka o prihvatanju dokaza predloženih tokom svedočenja Reynauda Theunensa, original na francuskom od 24. aprila 2008. godine, par. 16. Vidi i pretres od 20. novembra 2008. godine, T. 12002.

⁸¹ Pretres od 20. novembra 2008. godine, T. 11969.

Prevod

35. Pretresno veće napominje da su analize u izveštaju veštaka Anne-Marije Radić dovoljno detaljne i da su informacije iz dodataka dovoljno relevantne da bi se on smatrao pouzdanim i relevantnim. Međutim, Pretresno veće smatra da izvesni delovi izveštaja veštaka Anne-Marije Radić zaista sadrže izjave koje ne spadaju u domen njene stručnosti. Konkretno, neke od karakterizacija koje je Anna-Maria Radić iznela u 11. delu svog izveštaja ne spadaju u domen njene stručnosti i mogu da predstavljaju uplitanje u pitanja koja treba da reši Pretresno veće. Prema tome, Pretresno veće neće uzeti u obzir, na primer, to što je Anna-Maria Radić jedan događaj okarakterisala kao “nevideni masakr i genocid”.⁸² Pretresno veće podseća da se veštaci ne mogu izjašnjavati o pitanjima o kojima konačnu odluku treba da donese Pretresno veće.⁸³ Shodno tome, izveštaj veštaka Anne-Marije Radić biće uvršten u dokazni spis i sekretar će mu dodeliti broj dokaznog predmeta, ali delovi tog izveštaja za koje Pretresno veće smatra da spadaju van domena stručnosti veštaka neće biti uzeti u obzir pri konačnom razmatranju.

V. DISPOZITIV

36. Shodno tome, Pretresno veće, u skladu s pravilom 65ter Pravilnika,

(i) **ODOBRAVA** tužilaštvu da na Spisak dokaznih predmeta doda dokumente označene brojevima od 7382 do 7388, od 7391 do 7401 i od 7403 do 7412 na osnovu pravila 65ter;

(ii) **ODGAĐA DONOŠENJE ODLUKE** o dodavanju na Spisak dokaznih predmeta dokumenata označenih brojevima 7389 (zapisnički evidentiran kao P630) i 7402 na osnovu pravila 65ter do prijema njihovog prevoda na engleski; i

(iii) **ODBIJA** tužilaštvu da na svoj Spisak dokaznih predmeta doda dokument označen brojem 7390 na osnovu pravila 65ter.

37. Pored toga, Pretresno veće, na osnovu pravila 89 Pravilnika, **NALAŽE** da se u dokazni spis uvrste dokumenti označeni brojevima 2004, od 2008 do 2010, 2012, 2013, 2016,

⁸² Vidi, na primer, dokument zapisnički evidentiran pod brojem P632, Izveštaj veštaka Anne-Marije Radić s dodacima (verzija na engleskom jeziku), str. 37; vidi i str. 38 gde se navodi da sledeće: “Masakri civila na Baniji se nastavljaju u selima oko Petrinje, a jedan od najvećih masakara počinili su srpski teroristi nad stanovnicima mjesta Skela.”)

Prevod

2017, 7278, od 7348 do 7388, od 7391 do 7401 i od 7403 do 7415 (zapisnički evidentiran kao P632) na osnovu pravila 65ter i **UPUĆUJE** sekretara da tim dokumentima dodeli brojeve dokaznih predmeta.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu se merodavnim smatra tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 29. januara 2009.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]

⁶⁴ Odluka o prihvatanju dokaznih predmeta predloženih tokom svedočenja Yvesa Tomića, original na francuskom. 3. april 2008. godine, par. 7.